

Architekt Alfred Piffli zanechal tisíce kreseb Mnoha hřívnami obdařený člověk

Vzděláním inženýr architekt, specializací památkář, talentovaný a pilný kreslíř, oblíbený vysokoškolský učitel a akademický funkcionář, nespravedlivě nařčen, souzen a vězněn, slušný člověk a v každé situaci básník - tím vším byl kerhartický rodák Prof. Ing. arch. Dr. Alfred Piffli (13. VI. 1907 - 26. VI. 1972). Básníkem byl hned dvojnásobně, v pravém i přeneseném smyslu slova. V jeho podání se i věda stávala poezií. Už studium architektury na ČVUT v Praze (1925 - 1931) mu bylo vhodným pláštěm na překrytí mnoha zájmů, nabytí vzdělání pak kmenem na roubování četných praktických aktivit.

"Renesanční osobnost".

Piffliův příchod na Slovensko souvisel s vrcholícím úsilím o zřízení Fakulty architektury na SVŠT v Bratislavě. V poválečných letech 1946 - 1947, když spiritus rector akce profesor Emil Belluš hledal vhodné pedagogy mezi českými odborníky, čerstvě habilitovaný docent Piffli přednášel v Praze na ČVUT předmět "středověká architektura" a na VŠVU "slohy". Osloven Bellušem upřednostnil práci na poli neoraném před slibně začínající kariérou na zavedených pražských institucích. Dne 1. dubna 1947 byl na SVŠT jmenován mimořádným profesorem a souběžně i přednostou Ústavu historie architektury. Začátkem srpna se přestěhoval i s rodinou a po něco více než ročním bytovém provizoriu od ledna 1949 bydlel v Bratislavě na ulici Fraňa Kráľa v bytě, v němž ho po naplnění času zastihla smrt.

Po vytvoření Fakulty architektury a pozemního stavitelství se stal jejím prvním děkanem a tento post zastával dvě funkční období - v letech 1950 - 1951 a 1951 - 1952. Od vytvoření kateder až do zatčení v roce 1957 vedl Katedru vývoje architektury a výtvarné výchovy. Obdivován a milován studenty přednášel předměty: - "Nauka o tvarosloví s architektonickým kreslením", - "Dějiny architektury I. - III." a - "Památky a jejich ochrana". V tom plodném desetiletí se nerozdával pouze jako učitel, nýbrž angažoval se též v archeologii a při praktické obnově památek. Jeho podíl na rekonstrukci válkou těžce poškozeného románského chrámu v Bini a zejména průkopnická práce, již přispěl závažnou měrou k revitalizaci téměř půldruhého

století pustnouchého bratislavského hradu, patří k nejhodnotnějším z celé řady příspěvků do fondu slovenského kulturního dědictví.

Zvláštní směsice bohémské letory a pedanterie vědce rezonovala ve skutech. Člověk uzpůsobený k jakékoliv improvizaci si připravoval přednášky jako se pilný záček připravuje ke zkoušce, přičemž úprava jeho písemných příprav by mohla sloužit jako vzorový příklad při výuce estetiky. "Kudy chodil, tudy kreslil" - jak kdosi trefně poznamenal - a navíc, to, co zažil, si pedantně zapisoval. Přednášel-li pak o něčem, co na vlastní oči neviděl, okamžitě se aktivovala poetická složka osobnosti. Své poetické fikce zprostředkovával posluchačům tak sugestivně, že nedutající auditorium nezpochybnitelně slyšelo obdivný šepot mnichů shromážděných v právě dostavěném gotickém refektáři kláštera v Cluny či okouzleně vzhlíželo k třpytivé hvězdné obloze nad pyramidami. Jeho spoluvězeň a druh kolega V. A. Zavarský později vyprávěl, jakým povzbuzením byly profesorovy přednášky pořádané ve vězení.

Tisíce Pifflových kreseb - mnoho jich bylo publikováno - jsou vzácným svědectvím o dobovém stavu nikoliv jen architektury. Různé kolekce nadále zpřít

ALFRED PIFFL

DVĚ RÁNA NEDĚLNÍ PAŘÍŽSKÉ A BRATISLAVSKÉ

V to ráno nedělní, kdy vrabci Seinu pili
a jasný obláček si hrál nad Notre-Dame,
s Place Lafayette jsem šel na Rue de Sully,
škieák zasvěcený jarním fasádám.

Horizont Ile-de-France, kde čisté mráčky paseš,
kde mosty nad Seinou, každý jak z věků luk!
Já tenkrát netušil, že ne vždy na Pere Lachaise
může mně kdosi vyrvat tužku z ruky!

Pak za tři měsíce, když úsvit zlatil krovy
a obzor Francie se pro mne s krví slil:

"...šlápní mu na ruku,
sprostýmu parchantovi,
aby už nikdy,
víckrát nekreslil..."

Zbylo mi Podhradí a za ním scéna němá.
Za stolem Heinburgu je kdesi Saint Chapelle.
Paletu nezved jsem
a na francouzské téma
jsem na Dunaji ztratil vzletu pel.
(1957)

Motto z Villonovy balady:
"Žil jako štvanec, byl to hnus;
láska naň podnikala hon..."

V to ráno nedělní, kdy vrabci na Dunaji pili
a dole, po proudu, se v dálece modral šlep,
chodil jsem nábřežím, po domech co tu zbyly,
kde život zaniknul, kde zmrtvěl puls a tep.

Přes dvacet let jsem Zuckermandel měřil
a úctu k nedělím jsem věru nechoval.
Já ve vězení vzpomínal a věřil,
že neztratí se, co jsem vychoval.

Žel,
koncem baroku se dnes už nedá bloudit,
zbytečně ztracený je mnohých domů pás!
Za všechno to nás budou jednou soudit,
až zmoudří diskuse a dozrá času klas.
(1969)

tomňují pomíjivé situace asanací bratislavského Podhradí nebo části historického jádra Pezinku, stavu bratislavského hradu před začátkem rekonstrukce..., ale též pohádkově zamrzlý Dunaj či stádo pasoucích se oveček. Písemná i grafická pozůstalost stále čeká na bibliografické zpracování.

Roku 1960 vyšel z vězení, leč vztah k Pifflovi zůstávali kulatně řečeno, rozpačité. Na školu se nemohl vrátit; vystřídal několik zaměstnání. Pracoval ve venkovském Okresním stavebním podniku, později přešel do bratislavského Typizačního ústavu pro výstavbu rodinných domků a posléze zakotvil v Archeologickém ústavu v Nitře, v němž pak pracoval i po odchodu do důchodu. Smrt ho zastihla, jak už to bývá, nečekaně. Přání, aby jeho popel po smrti rozptýlili, čímž chtěl pozůstalé uchránit zátěže, vyplývající z povinností pečovat o hrob, nebylo bona fide vyhověno. Schránku s

profesorovým popelem uložili v urnovém háji bratislavského krematoria.

Roku 1977, u příležitosti nedožitého 70. narozenin, pozorní, hrdí krajané prolomili rozpačité mlčení a v Ústí nad Orlicí uctili Pifflova památku výstavou několika desítek vybraných výtvarných prací. Z pochopitelných důvodů nemohla obsáhnout celou šíři profesorovy tvorby, nicméně zatím nebyla překonána.

Připomeňme si mnoha hřivnami obdařeného člověka jeho veršovaným diptychem, který vypoovídá o niterném citovém světě, zájmech, osudech a schopnosti předvídat mnohem výmluvněji, než slova toho, kdo zvenku přihlíží.

Lubomír Mrňa

